

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська традиційна звичаєва обрядовість

Освітня програма Етнологія

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від “23”червня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська традиційна звичаєва обрядовість
Викладач (-і)	Боян-Гладка Світлана Петрівна
Контактний телефон викладача	+380979210719
E-mail викладача	svitlana.boyan-gladka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекційні, семінарські, індивідуальні завдання. Самостійна робота магістранта.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=47&id_cou=1313
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Викладання курсу «Традиційна звичаєва обрядовість українців» є важливим напрямом, складовою частиною навчального процесу для студентів спеціальності «Етнологія», результатом якого є глибоке засвоєння ними знань про традиційну обрядовість українців. Воно сприяє збагаченню значного колориту знань про календарні та родинно-побутові обряди українців і кожної етнографічної групи зокрема. Стає запорукою їх усвідомленого значення обрядовості в життєдіяльності суспільства та зміцненню родинних зв'язків, а також допомагає студентській молоді прищепити любов до свого минулого, звичаїв, традицій і зберігаючи їх передавати з покоління в покоління. Творче засвоєння теоретичних знань з даного курсу слугує збереженню і формуванню в молодого покоління давніх звичаїв та обрядів. Вивчення обрядовості українців, зокрема сімейних звичаїв і обрядів, календарних обрядів та звичаїв дасть змогу збагатити знання студентів не тільки етнографії, але й вивчити традиційну звичаєву обрядовість з практичної сторони.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни “Українська традиційна звичаєва обрядовість” є формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять календарної і сімейної обрядовості, оволодіння сучасними методами етнології, вивчення історичної специфіки національної культурної традиції та тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в культурі етнографічних регіонів України. Для її досягнення вивчаються складові традиційної обрядовості українців; формування у студентів навичок самостійної наукової роботи; методики проведення письмових контрольних робіт як форм і методів контролю знань студентів; методики використання технічних засобів навчання</p> <p>Предмет курсу спрямований на розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. Ця навчальна дисципліна дає уявлення про традиції, звичаї, обряди українців з дохристиянських часів до сьогодення і забезпечує розуміння системного зв'язку всіх складових традиційної обрядовості – етнографії, духовної культури, матеріальної культури, наукового знання, усіх форм духовних цінностей.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ознайомити студентів з обрядами календарного циклу, ✓ вивчити зв'язок календарних обрядів з космогонічними явищами та з сімейно-побутовими обрядами, показавши їхню специфіку, ✓ дослідити закономірності їх функціонування і розвитку, що в наш час стає вагомим практичним засобом забезпечення оптимальності соціального функціонування і гуманізації суспільного життя, ✓ розвинути у магістрантів почуття патріотизму, національної свідомості, високого рівня освіченості та культурного розвитку; ✓ формувати у магістрантів широкий загальнокультурний гуманістичний світогляд; ✓ забезпечити розуміння зв'язку всіх складових традиційної обрядовості. <p>У результаті вивчення дисципліни магістранти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ предмет і проблематику курсу; ✓ визначення та зміст ключових наукових понять; ✓ типологізацію обрядовості, їх локальні відмінності між етнографічними регіонами 	

- України;
- ✓ календарні обряди в яких присутнє явище дуалізму, його значення;
- ✓ взаємозалежність календарної обрядовості з місячним, землеробським, скотарським календарями;
- ✓ особливості сімейної обрядовості: весілля, хрестин, похоронів;
- ✓ головні тенденції матеріальної культури: побут, одяг, їжа;
- ✓ теоретичний матеріал курсу;
- ✓ джерела і наукову літературу до навчального курсу.

вміти:

- ✓ застосовувати на практиці набуті знання;
- ✓ пояснити суть типів обрядовості, її роль у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових цінностей культури;
- ✓ аналізувати звичаї і обряди, закономірності їх функціонування та розвитку;
- ✓ охарактеризувати та наводити прикметні ознаки обрядовості основних етнографічних регіонів України;
- ✓ порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних етнографічних груп;
- ✓ наводити відомі приклади обрядів певного регіону;
- ✓ застосовувати методи польових досліджень при вивченні даного курсу;
- ✓ розробляти та реалізовувати науково-дослідницькі проекти, які стосуються традиційної обрядовості українців;
- ✓ розвивати у собі шанобливе ставлення до минулого, традицій, звичаїв, обрядів;
- ✓ обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі етнографічних знань, а також турбуватися про збереження та примноження національної культурної і духовної спадщини наших пращурів.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення курсу „Українська традиційна звичаєва обрядовість” магістранта має набути таких

компетентностей:

Практична (С1) – Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Проектувальна (С3) – Здатність і готовність розробляти моделі та готувати дослідницькі проекти про актуальні проблеми історичної та етнологічної науки рідною та іноземними мовами.

Викладацька (С4) – Готовність до викладацької діяльності в межах освітніх програм, використання сучасних педагогічних методів та засобів активізації педагогічної діяльності.

Організаційна (С5) – Здатність і готовність вести самостійний пошук, добір та опрацювання інформації, джерел і літератури.

Контрольна (С6) – Здатність і готовність здійснювати перевірку достовірності фактів, інформаційних повідомлень, інноваційних підходів щодо історичного та етнічного розвитку світу.

Діагностична (С8) – володіння історіософськими, етнологічними знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних об’єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.

Інформаційно-аналітична (С9) – здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері історії та етнології; здатність визначати певний інформаційний ресурс у межах оперативного та стратегічного управління групою, освітньою або науковою інституцією; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті дослідницького завдання або проблеми, що вирішується.

Комунікативна (С10) – здатність використовувати в професійній діяльності усне та писемне мовлення державною та іноземними мовами.

Програмні результати навчання

- здатність аналізувати внутрішні та зовнішні, об’єктивні та суб’єктивні чинники виникнення конкретних ситуацій в історичних та етнічних процесах (C2, C9);
- цілеспрямовано вивчати та відстоювати загальнолюдські, національні демократичні і духовно-культурні цінності, вироблені світовою цивілізацією в процесі історичного та етнічного розвитку (C7);
- здатність розрізняти історичну та етнографічну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України (C9);
- уміння застосовувати набуті знання з курсу для написання кваліфікаційної наукової роботи;
- уміння використовувати нормативно-правову базу з питань охорони праці, організувати дотримання вимог безпеки праці учасникам трудового процесу (C1);
- уміння проводити наукові дослідження та аналізувати їх результати (C2, C3, C8);
- здатність організувати дотримання дисципліни та санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу (C1, C5);
- здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації (C7, C10).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
I	Історія та археологія	I курс	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Українська традиційна звичаєва обрядовість. Вступ. 1.Предмет, об’єкт і завдання курсу. Міждисциплінарний зв’язок. 2.Теоретичні основи обрядовості українців. 3.Характеристика основних обрядів як складових народних свят	Лекція; СР	Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців: навч. посібник для студ. вищих навч. закл.; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Унісерв, 2000. - 190 с. Боряк О.О. Україна: етнокультурна мозаїка; голов. ред. С. Головка. - К. : Либідь, 2006. - 328 с. Боян-Гладка С.П. Язичницькі свята українського народу: традиція і сьогодення // International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”. № 10(26), Vol.4, October 2017. – P. 68 – 71. Боян С. П. Елементи синкретизму в календарній обрядовості бойків // Карпати: людина, етнос, цивілізація. – Карпати: людина, етнос,	2; 8	-	Впродовж лекції; семестру

		<p>цивілізації. – 2014. – Вип. 5 – С. 178 – 186</p> <p>Боян С. П. Локальні особливості Зелених свят на Бойківщині: традиційні звичаї і обряди // Галичина. Всеукраїнський і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. - Івано-Франківськ, 2012. Ч. 24 – С. 53 – 62.</p> <p>Боян Світлана. Головні християнські свята календарного обрядового комплексу бойків // Україна: Культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип. 17: Українсько-польське-білоруське сусідство: ХХ століття / НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича; голова редколегії Я. Ісаєвич, М. Литвин, В. Футала. – Львів, 2008. – С. 492 – 500.</p>			
<p>Тема 2. Тема. Традиційна весільна обрядовість українців.</p> <p>1.Еволюція весільної обрядовості українського народу в системі наукових досліджень.</p> <p>2.Складові українського весілля: збирання весільної дружини та весільний похід по молоду.</p> <p>3.Передвесільний обрядовий цикл: сватання, умовини, оглядини, заручини, бгання короваю і дівич-вечір.</p> <p>4.Другий обрядовий цикл - власне весілля: запросини, обдарування, посад молодих, розплітання коси, розподіл короваю, перевезення посагу,</p>	<p>Лекція</p> <p>Семинар</p> <p>СР</p>	<p>1. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні: Історико-етнографічне дослідження / АН УРСР. Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського; К. : Наук, думка, 1988.—192 с.</p> <p>2. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково- обрядової культури українців: навч. посібник для студ. вищих навч. закл.; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Унісерв, 2000. - 190 с.</p> <p>3. Боряк О.О. Україна: етнокультурна мозаїка; голов. ред. С. Головка. - К. : Либідь, 2006. - 328 с.</p> <p>4. Босий О. Міф, символ, орнамент: історія, символіка та композиція укр. орнаментики : [метод. посіб.]; Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, Нац. музей архіт. та побуту України. - Вінниця : Данилюк В. Г., 2011. - 119 с.</p> <p>5. Боян-Гладка С.П. Язичницькі свята українського народу: традиція і сьогодення // International Scientific and</p>	<p>2;</p> <p>2</p> <p>6</p>	-	<p>Впродовж лекції;</p> <p>семестру</p>

<p>перезву, рядження. 5.Третій обрядовий цикл – після весільний: хлібини, свашини та гостини.</p>		<p>Practical Conference “WORLD SCIENCE”. № 10(26), Vol.4, October 2017. – P. 68 – 71.</p> <p>6. Волицька І. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця XIX - початку XX ст. , Інститут народознавства НАН України. – Київ : Наукова думка, 1992 . 138 с.</p> <p>7. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. I. – К. : Оберіг, 1991.455 с.</p> <p>8. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. II – К. : Оберіг, 1991.447 с.</p> <p>9. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні - Львів. : «Кобзар», 1993 . Т. 1: Зимовий цикл (т.1). 1994. - 134 с. Кн. 2, Т. 3, Т. 4 : Весняний цикл(т.3). Літній цикл (т.4). - К., 1994. - 524 с.</p> <p>10. Кислашко, О. П.Православні свята та народні звичаї / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. – К. : Грамота, 2003. – 152 с.</p> <p>11. Козяр С. Українська родинна обрядовість. Віхи людської долі: весілля, похорон. - Хмельницький, 2000. - 72 с.</p> <p>12. Кравець, О. М.Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. – К. : Наукова думка, 1960. – 198 с.</p> <p>13. Традиції та звичаї українців : [в 2 т.]. - К. : Гнозис, 2007 - 2010. Т. 1 : Зима / авт.-упоряд. І. Ю. Квасниця, 2007. - 408 с.</p> <p>14. Український modus vestiendi - спосіб зодягання : Монографія / В.М. Піскун, А.В. Ціпка, Т.Л. Шептицька та ін.; за ред. М.І. Обушного. - К.: Видавничий центр "Київський університет", 2008. - 272 с.</p>			
<p>Тема 3. Тема. Родильна обрядовість: пологи, хрестини. 1.Передродові</p>	<p>Лекція; Семинар СР</p>	<p>Боян С.П., Семенюк О. Очисний обряд при народженні дитини у традиційній обрядовості бойків // Вісник Прикарпатського національного</p>	<p>2; 2 8</p>	<p>1-5</p>	<p>Впродовж лекції; семестру</p>

<p>звичаї вагітних. 2. Специфіка проведення народин. 3. Обрядові пов'язані дії із хрестинами. Обрання кумів. 4. Пострижини.</p>		<p>університету ім. В. Стефаніка (Серія історія). Івано-Франківськ, 2014. Вип. XXV. С. 168–174. Режим доступу: https://etnoskarpat.blogspot.com/</p> <p>Дмитрієва В. Традиційна родильна обрядовість Півдня України (на прикладі греків Приазов'я) // Етнічна історія народів Європи. 2000. Вип. 6. С. 39–41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2000_6_9</p> <p>Небесна З. Звичаї при народженні дитини на Бойківщині. Динаміка змін в обрядовості XX–XXI століть // Народна творчість та етнографія 6/2010. С. 40-46. Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/37999/06-Nebesna.pdf?sequence=1</p> <p>Ганус Д. Традиційна магія в родильній обрядовості населення західноукраїнського пограниччя в працях дослідників XIX–XX століття // Народна творчість та етнологія. 2015. № 1. С. 76-83. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NTE_2015_1_13</p> <p>Ганус Д. Родильна обрядовість на Волині // Народна творчість та етнологія. 2013/2. № 4. С. 130-133. Режим доступу: https://nte.etnolog.org.ua/uploads/2013/4/publications/130.pdf</p> <p>Дарміць Р. Народні гігієнічні знання і повір'я, пов'язані з народженням і вихованням дитини (За матеріалами з сільського побуту Карпат) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2012. Вип. 47. С. 123-141. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_ist_2012_47_9.</p>			
<p>Тема 4. Українська поховальна обрядовість. 1. Специфіка поховального</p>	<p>Лекція; Семинар СР</p>	<p>8. Кондратович, О. П. Українські звичаї: Народини. Коса ж моя... [Текст] / Олександра Павлівна. Кондратович. – Луцьк : "Волинська обласна друкарня",</p>	<p>2; 2 8</p>	<p>1-5</p>	<p>Впродовж лекції; семестру</p>

<p>ритуалу. 2.Похорон складова поховальної обрядовості. 3.Родові вселенські прощання поминки. Поховальні ігри. 4.Специфіка поховального обряду новонароджених, молоді та не своєю смертю.</p>	<p>як та і</p>	<p>2007. – 240 с. 9. Кравець, О. М.Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. – К. : Наукова думка, 1960. – 198 с. 10. Мовна, У. В.Звичаї та обряди українських пасічників Карпат і Прикарпаття (друга половина XIX - початок XX ст.) [Текст]: монографія /НАН України, Ін-т народознавства. / Уляна Василівна. Мовна. – Львів, 2006. – 208 с. 11. "Народні звичаї,традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти"(з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. – Івано-Франківськ - Львів : "Глай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В.Стефаніка, 2009. – 40 с. 12. Шкода, М. Н.Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. – Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. – 384 с. 13. Небесна 3. ПОХОВАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНЦІВ НА БОЙКІВЩИНІ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ. – К., 14. Сушко В.А. ПОХОВАЛЬНА ОБРЯДОВІСТЬ УКРАЇНЦІВ СЛОБОЖАНЩИНИ ХІХ – ХХІ ст. – К., 2007 15. Костюк Л. ПОХОВАЛЬНА ОБРЯДОВІСТЬ ГАЛИЧАН ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ– ПОЧАТКУ ХХІ СТ. – Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць.. Серія: : Історія, міжнародні відносини. - 2012. - Вип. 10. - С. 374-379. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ues_2012_10_45 16. Ігнатюк І. Поховальні звичаї та обряди на Південному Підляшші / І. Ігнатюк // Фольклористичні зошити: Зб. наук. пр. — Луцьк, 2008. — Вип. 11. — С. 85-102.</p>			
---	--------------------------	---	--	--	--

<p>Тема 5. Тадиційна зимова календарна обрядовість українців</p> <p>1.Свято Введення як осінньо-зимова межа народного календаря. Обряд «полазника».</p> <p>2.Народні свята і звичаї початкового періоду зимового календаря: Катерини, Андрея, Наума, Варвари, Миколая, Анни.</p> <p>3.Вечорниці – суб’єкт народних обрядів і звичаїв.</p> <p>4.Святвечірний обряд. Різдво. Коляда. Вертеп. Святкування Нового року. Обряд «Маланки».</p> <p>5.Щедрий вечір. Другий святий вечір. Віншування і щедрування. Водохреща.</p>	<p>Лекція Семинар СР</p>	<p>1. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. I / О. Воропай. – К. : Оберіг, 1991. – 455 с.</p> <p>2. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. II / О. Воропай. – К. : Оберіг, 1991. – 447 с.</p> <p>3. Кислашко, О. П.Православні свята та народні звичаї [Текст] / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. – К. : Грамота, 2003. – 152 с.</p> <p>4. Кравець, О. М.Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. – К. : Наукова думка, 1960. – 198 с.</p> <p>5. "Народні звичаї,традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти"(з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. – Івано-Франківськ - Львів : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В.Стефаника, 2009. – 40 с.</p> <p>6. Шкода, М. Н.Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. – Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. – 384 с.</p>	<p>2; 2; 6</p>	<p>1-5</p>	<p>Впродовж лекції; семестру</p>
<p>Тема 6. Весняна календарна обрядовість</p> <p>Зустріч весни. Великодня обрядовість. Юрївський обряд (пастуший). Русальна обрядовість.</p>	<p>Лекція Семинар СР</p>	<p>1. Боян С.П. Аграрні мотиви у весняно-літній календарній обрядовості бойків // Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Серія історія. 2009. – Випуск. XV. – С. 107 – 114.</p> <p>2. Боян С.П. Календарна обрядовість бойків в сучасних дослідженнях українознавців (до історіографії проблеми // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К.: Українське агентство інформації та друку “Рада”, 2009. – Т. XXIII. – С. 296 – 302.</p> <p>3. Боян Світлана. Дівоча ворожба у весняно-літній обрядовості бойків // Гілея. Науковий вісник. – К., 2010. – Вип. 36. – С. 124 – 132.</p>	<p>2; 2 8</p>	<p>1-5</p>	<p>Впродовж семестру</p>

		<p>4. Волицька І. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця XIX - початку XX ст. , Інститут народознавства НАН України. – Київ : Наукова думка, 1992 . – 138 с.</p> <p>5. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. I. – К. : Оберіг, 1991. – 455 с.</p> <p>6. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. II – К. : Оберіг, 1991. – 447 с.</p> <p>7. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні - Львів. : «Кобзар», 1993 . Т. 1: Зимовий цикл (т.1). 1994. - 134 с. Кн. 2, Т. 3, Т. 4 : Весняний цикл(т.3). Літній цикл (т.4). - К., 1994. - 524 с.</p> <p>8. Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. – Київ : Наукова думка, 1990 . – 144 с.</p> <p>9. Кислашко, О. П.Православні свята та народні звичаї / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. – К. : Грамота, 2003. – 152 с.</p> <p>Шкода, М. Н.Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. – Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. – 384 с.</p> <p>Весняний цикл свят / http://traditions.org.ua/kalendarni-sviata/vesnianyi-tsykl</p> <p>Весняна обрядовість українців / http://svit.ukrinform.ua/all_traditions.php?page=ethnic&id=1504</p> <p>Весняні звичаї і обряди (Олекса Воропай) / http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=655</p> <p>Гавадзин В. Гуцульський аспект ранньовесняної календарної обрядовості як елемент відображення локальної ідентичності // http://www.history.univ.kiev.ua/ethnology/journal/ethnic_history_31/31_9.pdf</p>				
Тема	7.	Лекція	Культура і побут населення	2;		
Календарна обрядовість літнього	та	Семинар СР	України : навч. посіб. для вузів / В. І. Наулко (кер.) та ін. ; [голов. ред. С. В. Головка]. - Вид. 2-е,	2 8	1-5	Впродовж семінару Впродовж семестру

<p>осіннього циклу 1.Купальська обрядовість Поділля та Полісся. 2.Народні та церковні свята літнього циклу – Петра, Іллі, Маковея, Спаса в українців. 3.Осінні обряди пов'язані з культом предків (поминальні дні) на Поділлі, Слобожанщині і Гуцульщині. 4.Осінні свята та сільськогосподарські обряди. 5.Магічні дівочі обряди літнього та осіннього часу.</p>		<p>допов. та переробл. - К. : Либідь, 1993. – 288. Курочкін О. Українські новорічні обряди: "Коза" і "Маланка" : (З історії народних масок) - Опішне : Українське народознавство, 1995. - 377 с. Матвеева Н. Солнцеворот: праздники, обычаи, предания : церковно-народный месяцеслов. - К. : Укр. Центр духовной культуры, 1995. - 240 с. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. Вінніпег, 1981 Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу . – К. : Освіта, 1995. – 272 с. Скуратівський В. Покуть . – К. : Довіра, 1992. – 234 с. Скуратівський В. Святвечір. Кн. 1. - 1994. - 288 с. Кн. 2. - 1994. - 192 с. Сосенко Ксенофонт. Різдво-Коляда і Щедрий Вечір: Культуролог, оповідь. К.,1994.- 286 с. Сумцов Н. Ф. Культурные переживания. Киев, 1890 Традиції та звичаї українців : [в 2 т.]. - К. : Гнозис, 2007 - 2010. Т. 1 : Зима / авт.-упоряд. І. Ю. Квасниця, 2007. - 408 с.</p>			
<p>Тема 8. Календарна обрядовість осіннього циклу українців. Осінні обряди пов'язані з культом предків. Пастуші обряди. Магічні дівочі обряди.</p>	<p>Лекція СР</p>	<p>Культура і побут населення України : навч. посіб. для вузів / В. І. Наулко (кер.) та ін. ; [голов. ред. С. В. Головка]. - Вид. 2-е, допов. та переробл. - К. : Либідь, 1993. – 288. Курочкін О. Українські новорічні обряди: "Коза" і "Маланка" : (З історії народних масок) - Опішне : Українське народознавство, 1995. - 377 с. Матвеева Н. Солнцеворот: праздники, обычаи, предания : церковно-народный месяцеслов. - К. : Укр. Центр духовной культуры, 1995. - 240 с. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. Вінніпег, 1981.</p>	<p>2; 8</p>	<p>-</p>	<p>Впродовж семестру</p>
<p>6. Система оцінювання курсу</p>					
<p>Загальна система</p>	<p>Поточне оцінювання студентів відбувається за 5- бальною шкалою у</p>				

оцінювання курсу	випадку усних виступів на семінарських заняттях із подальшим накопиченням балів задля заліку. Найменшою для заліку може бути кількість балів 50, найбільшою – 100. У такий спосіб оцінюються усі різновиди індивідуальної та самостійної роботи, яка може також оцінюватися за 10- бальною шкалою, в залежності від рівня складності завдань.
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота оцінюється за 10-бальною шкалою. До письмових робіт відносяться також будь-які інші види не аудиторної роботи, котрі передбачають написання самостійного авторського твору. У такому випадку вони оцінюються за 5-бальною шкалою
Семінарські заняття	Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у один додатковий бал
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуск до підсумкового контролю передбачений за умов відсутності жодної заборгованості за лекційні і семінарські заняття та наявності не менше 50 балів, зароблених у різний спосіб під час практичних занять. Заборгованість ліквідується у часі консультативних годин викладача, відповідно до встановленого з ним графіка та форм відпрацювання, які носять індивідуальний для кожного аспіранта характер

7. Політика курсу

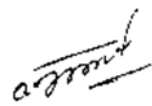
Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Специфіка курсу здебільшого передбачає оволодіння основним понятійним апаратом в галузі методики викладання народознавства у вищій школі. Кожен магістрант повинен ознайомитися і дотримуватись Положення про академічну доброчесність Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Зокрема, для успішного засвоєння навчального матеріалу аспірант зобов'язаний:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;
- відключити мобільний телефон під час занять;
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів;
- участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

8. Рекомендована література

1. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні: Історико-етнографічне дослідження / АН УРСР. Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського; К. : Наук, думка, 1988.—192 с.
2. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково- обрядової культури українців: навч. посібник для студ. вищих навч. закл.; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Універс, 2000. - 190 с.
3. Боряк О.О. Україна: етнокультурна мозаїка; голов. ред. С. Головка. - К. : Либідь, 2006. - 328 с.
4. Босий О. Міф, символ, орнамент: історія, символіка та композиція укр. орнаментики : [метод. посіб.]; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, Нац. музей архіт. та побуту України. - Вінниця : Данилюк В. Г., 2011. - 119 с.
5. Боян-Гладка С.П. Язичницькі свята українського народу: традиція і сьогодення // International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”. № 10(26), Vol.4, October 2017. – P. 68 – 71.
6. Боян С.П., Семенюк О. Очисний обряд при народженні дитини у традиційній обрядовості бойків //

- Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (Серія історія). – Івано-Франківськ, 2014. – Вип. XXV. – С. 168 – 174
7. Боян С. П. Елементи синкретизму в календарній обрядовості бойків // Карпати: людина, етнос, цивілізація. – Карпати: людина, етнос, цивілізація. – 2014. – Вип. 5 – С. 178 – 186
  8. Боян С. П. Локальні особливості Зелених свят на Бойківщині: традиційні звичаї і обряди // Галичина. Всеукраїнський і культурно-просвітній красназнавчий часопис. - Івано-Франківськ, 2012. Ч. 24 – С. 53 – 62.
  9. Боян Світлана. Головні християнські свята календарного обрядового комплексу бойків // Україна: Культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип. 17: Українсько-польське-білоруське сусідство: XX століття / НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича; голова редколегії Я. Ісаєвич, М. Литвин, В. Футала. – Львів, 2008. – С. 492 – 500.
  10. Боян С.П. Культ померлих в календарній обрядовості бойків // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. – березень – квітень 2009. – №2 (93). — С. 62 – 65.
  11. Боян С.П. Аграрні мотиви у весняно-літній календарній обрядовості бойків // Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Серія історія. 2009. – Випуск. XV. – С. 107 – 114.
  12. Боян С.П. Календарна обрядовість бойків в сучасних дослідженнях українознавців (до історіографії проблеми // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К.: Українське агентство інформації та друку “Рада”, 2009. – Т. XXIII. – С. 296 – 302.
  13. Боян Світлана. Дівоча ворожба у весняно-літній обрядовості бойків // Гілея. Науковий вісник. – К., 2010. – Вип. 36. – С. 124 – 132.
  14. Волицька І. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця XIX - початку XX ст. , Інститут народознавства НАН України. – Київ : Наукова думка, 1992 . – 138 с.
  15. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. I. – К. : Оберіг, 1991. – 455 с.
  16. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. II – К. : Оберіг, 1991. – 447 с.
  17. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні - Львів. : «Кобзар», 1993 . Т. 1: Зимовий цикл (т.1). 1994. - 134 с. Кн. 2, Т. 3, Т. 4 : Весняний цикл(т.3). Літній цикл (т.4). - К., 1994. - 524 с.
  18. Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. – Київ : Наукова думка, 1990 . – 144 с.
  19. Кислашко, О. П. Православні свята та народні звичаї / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. – К. : Грамота, 2003. – 152 с.
  20. Козяр С. Українська родинна обрядовість. Віхи людської долі: весілля, похорон. - Хмельницький, 2000. - 72 с.
  21. Кравець, О. М. Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. – К. : Наукова думка, 1960. – 198 с.
  22. Мовна, У. В. Звичаї та обряди українських пасічників Карпат і Прикарпаття (друга половина XIX - початок XX ст.): монографія / НАН України, Ін-т народознавства. – Львів, 2006. – 208 с.
  23. Культура і побут населення України : навч. посіб. для вузів / В. І. Наулко (кер.) та ін. ; [голов. ред. С. В. Головка]. - Вид. 2-е, допов. та переробл. - К. : Либідь, 1993. – 288.
  24. Курочкін О. Українські новорічні обряди: "Коза" і "Маланка" : (З історії народних масок) - Опішне : Українське народознавство, 1995. - 377 с.
  25. Матвеева Н. Солнцеворот: празники, обычаи, предания : церковно-народный месяцеслов. - К. : Укр. Центр духовной культуры, 1995. - 240 с.
  26. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. Вінніпег, 1981
  27. Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу . – К. : Освіта, 1995. – 272 с.
  28. Скуратівський В. Покуть . – К. : Довіра, 1992. – 234 с.
  29. Скуратівський В. Святвечір. Кн. 1. - 1994. - 288 с. Кн. 2. - 1994. - 192 с.
  30. Сосенко Ксенофонт. Різдво-Коляда і Щедрий Вечір: Культуролог, оповідь. К., 1994. - 286 с.
  31. Сумцов Н. Ф. Культурные переживания. Киев, 1890
  32. Традиції та звичаї українців : [в 2 т.]. - К. : Гнозис, 2007 - 2010. Т. 1 : Зима / авт.-упоряд. І. Ю. Квасниця, 2007. - 408 с.
  33. Український modus vestiendi - спосіб зодягання : Монографія / В.М. Піскун, А.В. Ціпка, Т.Л. Шептицька та ін.; за ред. М.І. Обуш- ного. - К.: Видавничий центр "Київський університет", 2008. - 272 с.
  34. Федас Й.Ю. Український народний вертеп (у дослідженнях XIX - XX ст.) . – Київ : Наукова думка, 1987 . – 184 с.
  35. Шкода, М. Н. Традиції і свята українського народу. – Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. – 384 с.
  36. Шухевич В. Гуцульщина. Львов, 1899 – 1908. Т. 1 – 5.

Викладач Боян-Гладка С.П.